

Sygn. akt **II AKa 250/18**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Mania
Sędziowie:	SA Bogumiła Metecka-Draus (spr.) SA Andrzej Wiśniewski
Protokolant:	st. sekr. sądowy Anita Jagielska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej Szczecin - Zachód w Szczecinie del. do Prokuratury Okręgowej w Szczecinie Ewy Laskowicz

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2019 r. sprawy

R. P. (1)

o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, sygn. akt VI K 120/17

na skutek apelacji wniesionych przez prokuratora i pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 5 września 2018 r., sygn. akt III Ko 82/18

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że obniża kwotę zasądzzonego zadośćuczynienia do 5.000 (pięciu tysięcy) złotych,

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. D. kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem 60/100) złotych z VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu w postępowaniu odwoławczym,

IV. wydatkami za postępowanie odwoławcze obciąża Skarb Państwa.

SSA Andrzej Wiśniewski SSA Andrzej Mania SSA Bogumiła Metecka-Draus

Sygn. akt II AKa 250/18

UZASADNIENIE

R. P. (1) wystąpił z wnioskiem o zasądzenie odszkodowania w kwocie 70.000 zł oraz zadośćuczynienia w kwocie 30.000 zł za niesłuszne stosowanie wobec niego tymczasowego aresztowania w sprawie o sygn. VI K 120/17, w której został prawomocnie uniewinniony.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 5 września 2018 r., zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz R. P. (1) kwotę 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia, a w pozostałym zakresie wnioski oddalono.

Od wyroku Sądu Okręgowego apelacje wnieśli: prokurator w części zasadzającej zadośćuczynienie, a pełnomocnik wnioskodawcy zaskarżył wyrok w całości.

Prokurator zarzucił obrazę przepisów prawa procesowego tj. art. 7 i 410 k.p.k. mającą wpływ na treść orzeczenia poprzez dowolne przyjęcie, że R. P. (1) doznał krzywdy uzasadniającej zasądzenie na jego rzecz zadośćuczynienia. W oparciu o ten zarzut, apelujący wniósł o zmianę wyroku poprzez oddalenie wniosku w całości.

Pełnomocnik wnioskodawcy zarzucił wyrokowi naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 193 § 1 k.p.k., poprzez zaniechanie przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego na okoliczność zmiany stanu zdrowia wnioskodawcy w okresie jego tymczasowego aresztowania oraz naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 445 § 2 k.c. w zw. z art. 55 § 2 k.p.k. poprzez ustalenie, że odpowiednią kwotą zadośćuczynienia za dolegliwości związane z niesłusznym stosowaniem reżimu tymczasowego aresztowania w okresie ponad 10 miesięcy jest suma 10.000 zł podczas, gdy jest ona rażąco niesprawiedliwie niska w stosunku do krzywdy doznanej przez wnioskodawcę. W oparciu o te zarzuty apelujący wniósł o zmianę wyroku poprzez zasądzenie na rzecz R. P. (1) odszkodowania w kwocie 30.000 zł oraz zadośćuczynienia w kwocie 70.000 zł. Ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja oskarżyciela publicznego okazała się częściowo zasadna, natomiast apelacja pełnomocnika wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Uznając w części zasadność wniosku R. P. (1) o zasądzenie zadośćuczynienia za krzywdę wynikłą z niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania, Sąd Okręgowy wskazał na różnicę rygorów wykonywania tymczasowego aresztowania i wykonywania kary pozbawienia wolności podnosząc, iż osoba odbywająca karę pozbawienia wolności posiada większe uprawnienia w zakresie kontaktów bezpośrednich, jak i telefonicznych z osobami najbliższymi, ma prawo do przepustek oraz nie podlega kontroli korespondencji. Nie dopatrując się podstaw do przyznania wnioskodawcy zadośćuczynienia z samego faktu pozbawienia wolności, bowiem okres tymczasowego aresztowania został mu zaliczony na poczet wykonania kary, a następnie był stosowany równoległe z wykonywaną karą pozbawienia wolności, Sąd pierwszej instancji stanął na stanowisku, że R. P. (1) doznał pokrzywdzenia wymagającego zadośćuczynienia w związku ze stosowaniem, co do niego rygorów tymczasowego aresztowania – cenzura korespondencji, brakiem możliwości uzyskania przepustek oraz odmową widzeń z osobami najbliższymi. Tymczasem, co celnie podnosi skarżący prokurator, wnioskodawca nie wskazywał we wniosku, ani też na rozprawie na dolegliwości, czy poczucie krzywdy z powodu braku możliwości uzyskania przepustki, bądź ograniczeń korespondencji. Pokrzywdzenie swoje wywodził z braku widzeń z najbliższymi (poza 1 przypadkiem), korzystania z aparatu telefonicznego oraz faktu, że został tymczasowo aresztowany w czasie, gdy korzystał z odroczenia odbywania kary pozbawienia wolności w celu kontynuowania leczenia rehabilitacyjnego i wykonania zabiegu operacyjnego łątki kolana prawego. Niezasadnie zatem, co słusznie wytknął oskarżyciel publiczny, Sąd merytoryczny miarkując wysokość zadośćuczynienia powołał się na okoliczności, których wnioskodawca we wniosku nie podnosił, a mianowicie cenzurę korespondencji (stosowaną także przez odbywających karę pozbawienia wolności) oraz możliwości ubiegania się o przepustki. Analizując zgromadzony w sprawie materiał dowodowy należy stwierdzić, iż wnioskodawcy odmówiono zgody na widzenie z osobami najbliższymi trzykrotnie (jedną odmowę uchylono). Jednakże wbrew temu, co twierdził od września 2016 r. widzeń z najbliższymi, systematycznie mu udzielano.

Nie sposób zatem przyjąć, jak czyni to Sąd orzekający, że wnioskodawca z tego powodu odczuł, jako szczególną dolegliwość stosowanie wobec niego w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności – reżimu tymczasowego aresztowania. Podobnie należało ocenić jednorazową odmowę korzystania z aparatu telefonicznego, bowiem kolejne wnioski w tym względzie były załatwione pozytywnie. Kontestując przytoczoną przez Sąd orzekający argumentację uzasadniającą potrzebę zasądzenia zadośćuczynienia, skarżący pomija istotną okoliczność, że wobec R. P. (1) zastosowano tymczasowe aresztowanie w sytuacji, gdy na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 25 maja 2016 r., korzystał on z odroczenia wykonania kary pozbawienia wolności w sprawie o sygn. III K 310/12 (k.171). Ze względu na stan zdrowia wnioskodawca od 29.10.2015 r., korzystał z zabiegów rehabilitacyjnych (k.221-222), oraz miał wyznaczony termin zabiegu operacyjnego na 16.08.2016 r. W tej sytuacji – przerwanie prowadzonej rehabilitacji, niepewność, co do wykonania zaplanowanej już operacji kolana, brak wsparcia ze strony najbliższych w tym trudnym dla wnioskodawcy okresie spowodowały skutek osadzenia go w zakładzie karnym znaczne cierpienia psychiczne, zaś przerwanie systematycznych zabiegów rehabilitacyjnych wykonywanych od października 2015 r., także cierpienia fizyczne, co spowodowało u niego krzywdę wymagającą zadośćuczynienia. Jednakże kształtując jego wysokość należało mieć na uwadze fakt, że od 17.08.2016 r. równoległe z tymczasowym aresztowaniem stosowanym w sprawie o sygn. VI K 120/17, wykonywana była kara pozbawienia wolności z wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie w sprawie o sygn. III K 310/12, zaś w pozostałej części okres tymczasowego aresztowania także został zaliczony na poczet wymienionej kary pozbawienia wolności.

Mając na względzie powyższe, Sąd odwoławczy uznał, iż R. P. (1) należało przyznać zadośćuczynienie w kwocie 5.000 zł – nie podzielając przy tym stanowiska Sądu pierwszej instancji, że podstawą zadośćuczynienia jest pokrzywdzenie wnioskodawcy z uwagi na różnice stosowanych rygorów w trakcie stosowania tymczasowego aresztowania i wykonywania kary pozbawienia wolności. Natomiast, w ocenie Sądu Apelacyjnego należało zadośćuczynić wnioskodawcy za krzywdę spowodowaną zastosowaniem niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania w sytuacji, gdy chorował przewlekłe, a jego stan zdrowia był na tyle poważny, że postanowieniem Sądu Okręgowego w Szczecinie w dniu 25.05.2016 r., udzielono mu odroczenia wykonania kary pozbawienia wolności na podstawie art. 151 § 1 pkt 1 k.k.w. (k.171-172).

Nie podzielił Sąd Apelacyjny zarzutów apelacji pełnomocnika wnioskodawcy uznając z powodów wskazanych w odpowiedzi na skargę odwoławczą prokuratora, iż kwota zadośćuczynienia w zasądzonej wysokości przy uwzględnieniu zaliczeniu tymczasowego aresztowania. R. P. (1) na poczet wykonanej kary pozbawienia wolności w sprawie o sygn. III K 310/12 – w całości, wymagała korekty w kierunku przeciwnym niż domagał się tego apelujący, a mianowicie ukształtowania jej na poziomie niższym.

Natomiast odnosząc się do zarzutu oddalenia żądania odszkodowania należało stwierdzić, iż zarzut naruszenia prawa procesowego tj. art. 193 § 1 k.p.k. poprzez nie przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego medyka na okoliczność stanu zdrowia wnioskodawcy w okresie tymczasowego aresztowania, nie jest trafny. Słusznie bowiem Sąd orzekający skonstatował, że R. P. (1) był tymczasowo aresztowany przez okres 2 miesięcy, po czym wprowadzono mu do wykonania kary 6 lat pozbawienia wolności w sprawie o sygn. III K 310/12 (III Ko 106/18) – k.20-21. Nie sposób zatem – jak uczynił to Sąd orzekający, kierując się li tylko zdrowym rozsądkiem - bez potrzeby opinii specjalistów przyjąć, że stan zdrowia wnioskodawcy spowodowany tym krótkim okresem izolacji tak dalece uległ pogorszeniu, że wymaga stosownej rekompensaty finansowej. Skarżący nie zauważa albo celowo pomija fakt, że zgromadzona i drobiazgowo zanalizowana dokumentacja medyczna dowodzi, iż R. P. (2) przewlekłe choruje, co najmniej od marca 2013 r. i stan jego zdrowia, mimo wdrożonego leczenia, w tym zabiegów operacyjnych, nie uległ poprawie. Podkreślenia wymaga fakt, iż w trakcie stosowania tymczasowego aresztowania wnioskodawca był systematycznie leczony, a zaplanowany jeszcze przez zastosowaniem środka zapobiegawczego (20.05.2016 r.) zabieg operacyjny na 16.08.2016 r., został wykonany w 109 (...) w S., a następnie leczenie kontynuowano w warunkach zakładu karnego.

Zasadnie zatem Sąd orzekający przyjął, iż nie sposób ustalić, by stan zdrowia wnioskodawcy uległ znacznemu pogorszeniu w okresie jego tymczasowego aresztowania przed wprowadzeniem do wykonania kary pozbawienia wolności w sprawie III K 310/12.

Dlatego też stanowisko Sądu pierwszej instancji w tym zakresie należało uznać jako trafne, zaś argumentację pełnomocnika, jako chybioną.

Reasumując, Sąd Apelacyjny w uwzględnieniu części argumentacji zawartej w apelacji prokuratora zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że obniżył należne R. P. (1) zadośćuczynienie do kwoty 5.000 zł.

Orzeczenie o wydatkach postępowania odwoławczego zostało wydane na podstawie art. 534 § 2 k.p.k., jako że jest ono wolne od kosztów.

SSA Andrzej Wiśniewski SSA Andrzej Mania SSA Bogumiła Metecka-Draus